

Holmestrand kommune
Postboks 312
3081 HOLMESTRAND

Saksbehandler, innvalgstelefon
Pernille Bechmann, 33371078

Krav om at avløpsvann fra Holmestrand tettbebyggelse skal gjennomgå nitrogenfjerning

Vi viser til vårt pålegg om utredning av mulighetene for nitrogenrensing datert 19.03.2024, deres svar datert 03.04.2025, rapporten *Nitrogenfjerning i Horten og Holmestrand* datert 30.06.2025 og varsel om pålegg datert 18.12.2025.

Vår konklusjon

Krav om nitrogenfjerning

Vi legger vårt juridiske handlingsrom og utredningen dere har levert til grunn, og stiller krav om at avløpsvann fra Holmestrand tettbebyggelse skal gjennomgå nitrogenfjerning.

- Fristen for å ha på plass 70 % nitrogenfjerning er 31.12.2030.
- Fristen for å ha på plass 80 % nitrogenfjerning er 31.12.2031.

Vi vedtar kravet med hjemmel i forurensningsloven § 18 tredje ledd.

Dere skal årlig, innen 1. november, rapportere på om fremdrift er i henhold til fremdriftsplanen fra nitrogenutredningen.

Sakens bakgrunn

Vi påla dere å utrede kommunens handlingsrom for å få på plass nitrogenfjerning som renseløsning for kommunalt avløpsvann i tettbebyggelser over 10 000 pe. Dere skulle levere utredningen innen 01.04.2025.

Holmestrand kommune har deltatt i konseptvalgutredning for felles renseanlegg for kommuner i Vestfold sammen med Tønsberg, Færder, Sandefjord og Horten. I tillegg har dere gjennomført et eget skisseprosjekt for nitrogenfjerning ved Holmestrand renseanlegg, som ble levert sammen med svar på pålegget.

Vi har også blitt oppmerksomme på en rapport, datert 30.06.2025, som utreder alternative løsninger for nitrogenfjerning for Horten og Holmestrand kommuner sammen eller hver for seg.

I brev datert 18.12.2025 forhåndsvarslet vi pålegg om nitrogenrensning. Dere svarte i brev datert 16.01.2026 at dere tok vårt forslag til etterretning for Holmestrand tettsted.

Vi er kjent med at kommunestyrene i Horten og Holmestrand kommuner har vedtatt å bygge ett nytt, felles renseanlegg med nitrogenfjerning på Falkensten i Horten kommune.

Utredningen dere har levert

Vi vil i det følgende trekke frem de delene av utredningen som er vesentlige for vedtak om rensekrav.

Renseanlegg og renseløsning

Dere har i en konseptvalgutredning (KVU) sammen med Tønsberg, Horten, Færder og Sandefjord kommuner vurdert 20 ulike alternativer for renseanlegg, for å møte det kommende kravet om nitrogenfjerning. KVUen anbefaler ett anlegg på Falkensten for Horten og Holmestrand og ett felles anlegg på Vallø for Tønsberg RA IKS, Bekkevika (Færder) og Vårnes (Sandefjord). Anbefalingen bygger blant annet på en samfunnsøkonomisk vurdering og at løsningen vil ha stor positiv virkning på resipienten.

I skisseprosjektet har dere tatt utgangspunkt i å bygge ut det MBBR-anlegget (Moving Bed Biofilm Reactor) dere har i Holmestrand renseanlegg i dag.

Renseeffekt for nitrogen

I skisseprosjektet er 85 % fjerning av nitrogen lagt til grunn, fordi det var et foreslått krav ifm. revidering av avløpsdirektivet i EU. I rapporten som vurderer alternative løsninger for nitrogenfjerning i Horten og Holmestrand kommuner er det ikke beskrevet hvilken renseseffekt for nitrogen som er lagt til grunn.

Kostnader

I rapporten som vurderer alternative løsninger for nitrogenfjerning i Horten og Holmestrand kommuner, er det vist at investeringskostnaden for et nytt felles renseanlegg i Horten, er større enn summen av investeringskostnadene for utbygging av Holmestrand renseanlegg og nytt Falkensten renseanlegg separat. Driftskostnadene for et felles renseanlegg er derimot lavere enn for to separate anlegg, og totale årlige kostnader (drift + finansielle kostnader) er lavere ved et felles anlegg.

Det er ikke vist hvordan kostnadene varierer med ulike rensekrav for nitrogen.

Fremdriftsplan

I utredningen fra april har dere presentert en fremdriftsplan med testfase i første og andre kvartal 2032 og drift fra tredje kvartal 2032. I rapporten som vurderer alternative løsninger for nitrogenfjerning i Horten og Holmestrand kommuner er det presentert en fremdriftsplan der prøvedrift av nye Falkensten renseanlegg starter i siste kvartal i 2031 og renseanlegget er i ordinær drift fra siste kvartal i 2032.

Vår begrunnelse

Vi mener utredningen vi mottok 03.04.2024 ikke svarer ut hele pålegget av 19.03.2024. Etersom vi har fått opplysninger fra mange andre kommuner i tillegg, vurderer vi at vi samlet har tilstrekkelig

informasjon til å ta beslutning om nitrogenfjerningskrav for Holmestrand tettbebyggelse. Vi vurderer derfor at det ikke er behov for å følge opp pålegget datert 19.03.2024 videre.

Krav om nitrogenfjerning og tilhørende frister

Kravet om å fjerne nitrogen fra avløpsvann følger av avløpsdirektivet, og Norges forpliktelser gjennom EØS-avtalen. Dersom resipienten er eutrofifølsom, og det er avdekket et behov i resipienten for å redusere nitrogen, skal renseanlegg i tettbebyggelser over 10 000 pe ha nitrogenfjerning innen 7 år. NIVA og HI konstaterte i 2021 et behov for å redusere nitrogentilførselene til Oslofjorden¹, og forholdet ble rapportert til EU i 2023. I Oslofjordens nedbørsfelt er derfor fristen 31.12.2030, for å ha på plass nitrogenfjerning ved renseanlegg i tettbebyggelser over 10 000 pe.

Avløpsdirektivet er i Norge gjort gjeldende gjennom forurensningsforskriften kapittel 14. I § 14-2 er nitrogenfjerning definert som «En renseprosess der nitrogenmengden i avløpsvannet reduseres med minst 70 % av det som blir tilført renseanlegget». Kravet er et minimumskrav.

Ut ifra fremdriften dere skisserte i nitrogenutredningen, vil dere kunne ha på plass nitrogenfjerning i 2031, altså ett år senere enn Norges forpliktelse overfor EU. Da vi varslet pålegget, så vi ikke at vi hadde anledning til å fravike et krav som følger av avløpsdirektivet, og vi varslet derfor frist for å oppnå 70 % nitrogenfjerning fra 31.12.2030. Ettersom dere tok varselet til etterretning, uten videre kommentarer, legger vi til grunn at dere ser det som mulig å oppnå dette kravet.

Renseeffekt for nitrogen og kostnader

I henhold til vannforskriften skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. Basert på at behovet for nitrogenavlastning i Oslofjorden er stort, bør alle kilder til nitrogen i Oslofjordens nedbørsfelt reduseres så mye som mulig.

I tråd med forurensningsloven § 18 femte ledd, har vi tatt hensyn til kostnadene ved endringen og de fordeler og ulemper som endringen ellers vil medføre. I og med at 70 % fjerning allerede ligger som et minimumskrav gjennom EØS-avtalen, er det merkostnaden som vil tilkomme ved å fjerne over 70 % vi har vurdert.

Utredningene dere har levert gir ikke grunnlag for å sammenlikne kostnadene ved ulike rensekrav. Dere har heller ikke vurdert mulighetene for å oppnå de ulike renseeffektene basert på egenskaper ved avløpsvannet fra Holmestrand kommune, eller spesifikke forhold ved Holmestrand renseanlegg.

Gjennom utredninger fra andre kommuner i Vestfold og Telemark, har vi fått opplysninger om at kostnad per tonn nitrogen fjernet øker betydelig mer til 85 % enn til 80 %. Det er også teknisk krevende å oppnå 85 % som gjennomsnitt over året. Ved 80 % rensegrad vil det til en viss grad være mulig å kompensere dårligere rensing i kalde perioder med bedre rensing sommerstid.

Basert på den informasjonen ser vi det som realistisk og riktig å stille vilkår om 80 % nitrogenfjerning i Holmestrand tettbebyggelse fra 31.12.2031.

Rensegraden for nitrogen (tot-N) er basert på årlig middelerverdi.

¹ [Utredning av behovet for å redusere tilførselene av nitrogen til Ytre Oslofjord - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/utredning-av-behovet-for-a-reducere-tilfoerselene-av-nitrogen-til-ytre-oslofjord)

Naturmangfold

I og med at vedtaket om at Holmestrand tettbebyggelse skal rense nitrogen vil ha utelukkende positive virkninger på naturmangfold, har vi ikke vurdert de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12.

Tillatelse til nytt renseanlegg

Tillatelsen til Holmestrand renseanlegg ble sist revidert 22.09.2020. Vi har derfor anledning til å innføre kravet om nitrogenfjerning fra 31.12.2030 i medhold av forurensningsloven § 18 tredje ledd. Ettersom det er planlagt felles renseanlegg for Holmestrand og Horten kommuner, og dette nye anlegget skal ha en egen tillatelse etter forurensningsloven, ser vi det ikke som hensiktsmessig å innarbeide kravet i tillatelsen til Holmestrand renseanlegg nå.

Vi har vurdert at det det å vedta rensekravet for nitrogen i Holmestrand tettbebyggelse nå, gir kommunen forutsigbarhet. Siden kommunene skal etablere et felles renseanlegg, er det ressursbesparende å la rensekravet stå i dette vedtaket, fremfor å innarbeide kravet om nitrogenfjerning i gjeldende tillatelse.

Vi understreker at det kun er nitrogenutslippene som er vurdert i dette vedtaket. Andre forhold vil bli tatt opp til vurdering når vi utarbeider tillatelse til felles renseanlegg.

Endret hjemmelsgrunnlag

Vi vedtar nå kravet om nitrogenfjerning med hjemmel i forurensningsloven § 18 tredje ledd, og ikke § 7 fjerde ledd som først ble varslet. Sistnevnte forutsetter at det foreligger et ulovlig forhold, noe vi ikke kan se at det gjør her. Vi har nylig gjort denne avklaringen om hjemmelsgrunnlag med Miljødirektoratet. Innholdet i kravet om nitrogenfjerning er imidlertid det samme som dere ble varslet om 18.12.2025, vi anser derfor at dere allerede har hatt anledning til å uttale dere og at det derfor ikke er nødvendig å forhåndsvarsle på nytt, jf. forvaltningsloven § 16 tredje ledd punkt c.

Rapportering på fremdrift

Ettersom fristen vi nå vedtar for nitrogenfjerning, og som fremkom av varselet 18.12.2025, er tidligere enn den fristen dere la frem i utredningen, må dere oppdatere fremdriftsplanen.

Dere skal årlig, innen 1. november, sende oss en kort (maks en side) vurdering av om dere er i rute etter den oppdaterte fremdriftsplanen, og om dere kommer til å oppnå kravet om nitrogenfjerning innen fristen. Dersom dere ligger bak planlagt fremdrift, må dere beskrive hvorfor, hvilke tiltak dere gjør for å unngå ytterligere forsinkelser og hva dere gjør for å hente inn forsinkelsen.

Klageadgang

Dere kan klage på vedtaket **innen fire uker** etter at melding om vedtaket er mottatt. En eventuell klage skal angi hva dere klager på, og den eller de endringer dere ønsker. Klagen bør begrunnes, og dere bør nevne andre opplysninger av betydning for saken.

Det følger av forvaltningsloven § 29 fjerde ledd at vi i særlige tilfeller kan forlenge klagefristen utover de 3 ukene gitt i § 29 første ledd. Med bakgrunn i at vi fatter vedtaket på en tid som mange har ferie, og vedtaket medfører omfattende tiltak i kommunen, har vi utvidet klagefristen med en uke. Etter vår vurdering vil ikke denne forlengelsen påføre parter i saken unødvendige eller urimelige kostnader eller ulemper.

En eventuell klage skal dere sende til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Hvis vi ikke gir medhold i klagen, vil vi sende den til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Med hilsen

Siv Hege Wang Grøvo (e.f.)
fagsjef

Pernille Bechmann
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Horten kommune

Postboks 10

3191

HORTEN